

MEGNYITÓ

Mai tisztújító közgyűlésünk sokkal több a négyévenként ismétlődő vezetőségválasztásnál. Mostanában olyan sokszor hallottuk, s ezért szükségtelen részletezni, hogy hazánkban nemcsak új kormány van alakulóban, hanem rendszerváltás is van, mindez mély gazdasági válság közepette.

Szaktánk és benne egyesületünk természetesen mindettől nem lehet független, még akkor sem, ha eddig mindig — és reméljük, ezután is — távol tartotta magát a pártpolitikától. Ennek a korszakváltásnak részletes elemzésére itt és most nem térhetek ki, csak az egyesület magatartását szeretném vázolni a korszakváltást megelőző időszakban.

Az erdőgazdálkodás sajátosságai megkövetelik, hogy irányítása magas erkölcsi követelményeket kielégítő, a jövőért érzett felelősség átérzésével történjen. Ezt erdészetünk irányítóinak sokáig sikerült is megvalósítani. Sajnos 1968 után egyre nagyobb súllyal nehezettek az erdészetre olyan közgazdasági követelmények, amelyek összeegyeztethetetlenek voltak a társadalom hosszú távú érdekeivel és az erdőgazdálkodás sajátosságaival. Később ezek elfogadását a korábbiakban elképzelhetetlen mértékű anyagi érdekltség is ösztönözte, egyre gyakoribbá váltak a diktatórikus módszerek és a kritika elnyomása.

Mindezzel egy időben, hazánkban is egyre jobban figyeltek az erdőre, egyre több kritika érte erdőgazdálkodásunkat kívülről, de nőtt az erdészek nyugtalansága is. Az OEE programjaiban a témák súlyponteltolódása az erdészet sorskérdéseinek irányába jól mutatta a nyugtalanság növekedését. Végül is a helyi csoporttitkárok értekezletének egyhangú egyetértése alapján levélben fordultam a MÉM—EFH vezetőjéhez és a miniszterelnökhöz.

Ennek következménye a szakmai közvéleménynek a megfélemlítés légkörében féligazságokkal, elferdítésekkel és valótlanságokkal folytatott manipulálása volt azzal a céllal, hogy az egyesületet a súlytalanság állapotában tartsák és a szakmát megosszák. Ehhez járult az a kísérlet, hogy az egyesület működését gazdaságilag is lehetetlenné tegyék. Szeretném hangsúlyozni, hogy ebben az akcióban — a vállalatvezetőket is beleértve — csak a szakma töredéke vett részt, egy közírónk megfogalmazásával élve, a „menedzsment milítáns része”. Az egyesület testületei pedig azt az erkölcsi szilárdságot mutatták, amelyre reményeinket alapozhatjuk a jövőt illetően is.

Az egyesület elleni kampány hullámverésének tekinthető a szolnoki helyi csoport bizalmatlansági indítványa, amely végül is nem tudott olyan okokat felsorakoztatni, amely indokolhatta volna a választások előrehozását és az egyesületet a társadalmi környezet változásának kritikus szakaszában bénult helyzetbe hozta volna. Ismeretes, hogy a választmány nem értett egyet a választások előrehozásával.

Ugyancsak a választmány egyetértésével léptünk fel az erdőtörvény tervezett módosítása ellen. Szűrös Mátyástól, az Országgyűlés elnökétől levélben kértük a törvényjavaslat visszavonását, az országgyűlési képviselőktől pedig előterjesztésünk támogatását kértük. Kezdeményezésünk sikeres volt, így lesz idő az erdőtörvény alapos előkészítésére, amelyet már évek óta javasolunk.

Itt is szeretném hangsúlyozni — ahogy ezt leveleinkben is megírtuk —, hogy nem a privatizáció ellen akarunk fellépni, de egy olyan nemzeti kincs esetében mint az erdő, csak jól meggondolt szabályozás és korlátozás után lehet szabaddá tenni a birtokforgalmat. Ha az előterjesztett módosítás törvénnyé vált volna, akkor összekapcsolva a társasági törvénnyel lehetővé tette volna

az erdő esetében is az ún. spontán privatizációt, amelyet azóta már szinte mindenki elítél.

Az előbbi fellépéseinkre nem került volna sor, ha az állami vezetés és az egyesület között olyan a viszony, amilyen évtizedekig volt. Szeretném remélni, hogy megszűnik az „oszd meg és uralkodj rajta” politika és az egyesület fórumain kialakított elképzelésekben, vagy megvizsgált és így ellenőrzött javaslatokban újra kialakul a teljes egyetértés, vagy legalább a kompromisszum szakmánk különböző kérdéseiben. Hadd idézzem Gémesi József. hivatalvezető urat szakmánk szervezeti életének három fő pilléréről:

„Az egyik az állami irányítás szakmai intézménye: a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatala és az erdőfelügyelőségek, a másik pillér az erdőgazdálkodó szervezetek összessége, illetve azok nemrég létrehozott szakmai szövetsége, a harmadik pedig a szakma társadalmi egyesülete — az Országos Erdészeti Egyesület.

Az állami irányításra a jogi eszközök kidolgozása és működtetése, valamint a közgazdasági feltételek kivívása szempontjából továbbra is szükség van. Az Erdőgazdálkodók Szövetsége a tagvállalatok érdekeit képviseli és kezeli, az OEE pedig a szakembereket és azok egyéni kezdeményezéseit fogja össze. Véleményem az, hogy mindhárom intézmény tegye a maga dolgát, s ha szükséges, akár a vélemények ütköztetése révén, alakuljanak ki a megoldások a leglényegesebb kérdésekben. A lényeg az, hogy a társadalom elé már összefogva, egységesen lépünk ki jelzéseinkkel és javaslatainkkal.”

Örömmel üdvözlöm ezt a szemléletet, de szeteném hozzátenni, hogy a közös vélemény csak akkor fog kialakulni, ha az említett „vélemények ütköztetésére” az egyesület lehetőséget kap. Az OEE nemcsak tagjai kezdeményezéseinek továbbítására hivatott, hanem szeretne véleményt nyilvánítani a törvényekről és rendelkezésekről, még kiadásuk előtt, időben. Az állami irányítás természetesen ezt a véleményt figyelmen kívül is hagyhatja, de ez felelősségét növelni fogja. Ezzel kapcsolatban idézek az Erdészeti Lapok 1937. évfolyamának 800. oldaláról:

„Az állam nem nélkülözheti az egyesületi tevékenység támogatását. A kezdeményezés, tanácsadás és bírálat számára, az igazgatás keretein kívül a legmesszebbmenő lehetőségeket kell biztosítani, éppen a közjó érdekében.”

Szükségesnek tartom még két, elvi megállapítás tisztázását, amely sokszor és sok helyen szokott elhangzani. Az egyik: *a szakma egysége*. Ez néha kialakulhat, de lehet, hogy csak kompromisszum jön létre, marad egy kisebb-nagyobb tábor, ellenvéleménnyel. Ez pluralista demokráciában természetes. Az ilyen helyzet azt mutatja, hogy újabb és újabb megoldásokat kell keresni az óhajtott egység eléréseig, vagy megközelítéséig. Nem kell feltétlenül a legrosszabb véleményt alkotni azokról, akiknek ellenvéleményük van. Lehet, hogy az ellenvélemény éppen azt mutatja, hogy valahol hibáztunk, valamint nem vettünk figyelembe.

A másik: *egységesen lépünk a nyilvánosság elé*. Természetesen erre kell törekedni. Az egyesület partnerének tudnia kell, hogy vezetőit a legtisztább szakmai érdek vezérli és törekednek az elfogadható kompromisszumra. Nem is tehetnek másként, mert a tagság ellenőrzése alatt állnak. Ha azonban az egyesületben kialakított véleményt fontos kérdésekben figyelmen kívül hagyják vagy igényt sem tartanak a megismerésére, akkor az erdészetet és a társadalmat fenyegető kár elhárítása érdekében kötelessége az egyesületnek a

nyilvánosság elé lépni eltérő véleményével. Más fegyvere nincs. Ha ezt nem teszi, akkor a rossz úton járó vezetés kiszolgálójává válik, osztozik vele a felülkötöttségben és a súlytalanság állapotába kerül.

Szükségesnek tartom, hogy külön is megemlékezzem nemzetközi kapcsolatainkról. A volt szocialista országokkal a kapcsolat a sok bürokratikus nehézség ellenére fennmaradt, de nem fejlődött. Kivétel Románia, velük a kapcsolat már régen teljesen megszakadt. Nagymértékben nőtt, élénkült kapcsolatunk az NSZK-val. Tartalmában ez a kapcsolat szakmai és emberi volt, a hagyományos erdészbarátságra épült, és mentes volt minden politikától. Velük kezdődött el az egyesület által rendezett tanulmányutak sorozata, amelynek során Nyugat-Európa csaknem valamennyi országából jöttek hozzánk az ottani erdészeti egyesületekből csoportok, a legtöbb az NSZK-ból. A szakmai és turistaprogram során bepillantást kaptak a magyar erdőgazdálkodásba, történelmünkbe, kulturális értékeinkbe, beszélhettek kollégáinkkal. Nem túlzás azt állítani, hogy ezzel az OEE erejéhez és lehetőségeihez mértén hozzájárult ahhoz, hogy ma hazánkat jobban ismeri a világ, mint korábban és a rólunk alkotott kép kedvező.

Elnökségünk előzetes hozzájárulásával a múlt hónapban beléptünk az Európai Erdészek Uniójába, amely az európai erdészeti szervezeteket egyesíti az Atlanti-óceántól az Uralig, azzal a céllal, hogy közösen léphessenek fel a nemzetközi fórumokon az erdőgazdálkodás azon érdekei védelmében, amelyek mindenütt azonosak. Az unió közvetlen kapcsolatban áll az Európai Gazdasági Közösséggel, előzetes tájékoztatást kap az ún. „Falác bizottság” készülő terveiről. Ez a bizottság a teljes erdészeti vertikumot tekinti át, az erdőtelepítéstől a faiparig. Ezeket a tájékoztatásokat minden tagegyesület megkaphatja és véleményét nyilváníthat. A véleményeket az unió egyesíti és képviseli az EG-nál. De annak is megvan a lehetősége, hogy a tagegyesületek az unióon keresztül kezdeményező javaslatokat terjesszenek elő. Az unió az EG-nek mintegy társadalmi háttérét képezi. Olyan helyzetben, amikor a nem túl távoli jövőben mi is az EG tagjai közé kívánunk tartozni, ennél jobb nemzetközi kapcsolatot nehéz elképzelni.

Az unió 1990. évi közgyűlésére tett utunk „mellékterméke” volt, hogy felvettük a kapcsolatot a franciákkal, akik anyagi támogatást is adnak konzultációra utazóinknak. Reméljük, hogy tapasztalataik ismerete jó segítséget ad majd az erdő birtokviszonyai körüli tennivalóknál.

Az OEE mindenkori vezetőit régóta nyugtalanító kérdés oldódott meg: az egyesület hányodó, nagy történelmi értéket képviselő könyvtára kapott jó, szép és színvonalas elhelyezést. A Pilisi Parkerdőgazdaság egy kezelésébe került, a századforduló stílusában épült romos villát helyreállított és berendezett könyvtárunk számára, de kisebb rendezvények megtartására is maradt hely. A munkához szükséges pénzeszközöket a MÉM—EFH biztosította. Az épület fenntartásának gondja azonban évről évre megoldhatatlan gondok elé állította volna az egyesületet. Ezért a pilisiek javaslatára, velük közösen alapítványt kezdeményeztünk, amelyre több mint 4 millió Ft gyűlt össze. Reméljük, hogy ez még kiegészül és teljesen fedezni fogja a fenntartási költségeket. Ezért a maradandó és egyesületünkhöz méltó alkotásért külön köszönet és elismerés illeti *Barátossy Gábort*, *Berdár Bélát* és sok munkatársát, akiknek önzetlen munkája lehetővé tette, hogy székházunk elvesztése óta először jutottunk stabil bázishoz.

Székházunk visszaszerzése ügyében egyébként újból és újból beadványokkal fordultunk azokhoz a helyekhez, ahonnan segítséget reméltünk. Egyelőre csak

az ügy napirenden tartását értük el, de reméljük, előbb-utóbb visszatérhetünk székházunkba.

Nyomasztó gondot jelent lapunk, AZ ERDŐ ügye. Erre itt most nem térek ki, mert a közgyűlés meg fogja vitatni helyzetét.

Befejezésül visszatérek az indító gondolatra: közgyűlésünk korszakváltás idején ült össze. Korszakváltás van a politikai-gazdasági-társadalmi viszonyokban és korszakváltás van az OEE-ben is.

Nem láttunk a jövőbe, mégis az igazmondást és őszinteséget követelő vitáink, a többség véleményének a képviselője, mindaz, ami az egyesület életében, vitáiban és kiállásaiban az elmúlt 10—15 évben történt — amelyet az előbbieken röviden érintettem — annak a pluralista demokráciának az előhírnöke volt, amelybe most kívnunk belépni. Reméljük, hogy fokozatosan eljutunk a kritikának olyan megbecsüléséhez, amelyről már 1937-ben is olvashattak lapunkban elődeink. Az új korszakban erősíteni kell erkölcsi alapjainkat, mert — ahogy ezt mi régóta hangoztatjuk — az erdészet jellegzetességei nagyfokú felelősségtudatot, becsületességet és igazmondást követelnek meg minden dolgozótól. Hosszú és türelmes önéveléssel kell leszoknunk a féligazságok, sőt valótlanosságok felhasználásáról. Nem igaz az, hogy a cél érdekében fölrúghatjuk az elemi erkölcsi törvényeket, mert ebből a történelem tanulsága szerint mindig romlás és pusztulás származott. Az érdekre — bármilyen érdekre — alapozott gazdálkodás csak az erkölcs korlátai között fogadható el.

A korszakváltás új és nagy feladatokat ad az egyesületnek. Meg kell vitatni és állást kell foglalni a rendszerváltás erdészeti programjáról. Ennek során a jelenlegi tényleges helyzetből kiindulva kell a programot fevázolni, gondolván választmányunk által már elfogadott „Az erdészeti politika megújításának alapelvei” c. határozatára. Ennek részletezése nem az én megnyitóm feladata. Sürgőssége azonban nem kétséges, mert ha mi nem foglalunk állást időben, akkor ezt megteszik mások, kevesebb szakszerűséggel, és közel sem biztos, hogy az erdész-társadalom nagy többségének álma fog majd megvalósulni.

Ilyen szellemben kérem tagságunkat, hogy az eddigiekhez hasonló felelősségtudatot mutasson új-régi alapszabályunk elfogadásánál és a tisztségviselők megválasztásánál. E két ténykedés fogja megalapozni, megkönnyíteni vagy megnehezíteni az átmenetet az új korszakba. Abba az új korszakba, amelynek kezdetén az erdőgazdálkodás helye, szerepe és közgazdasági környezete át fog értékelődni. Az egyesület állásfoglalását a politikusok nem hagyhatják figyelmen kívül, illetve fellépésünk sokkal inkább fogja sorsunkat alakítani, mint eddig.

Végül szeretném megköszönni magam és a lelépő vezetés nevében azt a támogatást, amely nélkül nehéz, vagy lehetetlen lett volna a helyes elvek és igaz cél mellett kitartani. Szeretnék bízni abban, hogy legalább tagjaink egy részében megerősödött a meggyőződés, hogy a közösség érdekében folytatott önzetlen harc nincs mindig bukásra ítélve. Magamról csak annyit, hogy mindig erdészetünk javára akartam cselekedni — és ez néha sikerült is —, szerettem volna erőssé és vonzóvá tenni az egyesületet. Ha ez nem mindig sikerült, vagy valakit igaztalanul bántottam meg, kérem, nézzék el nekem, és őrizzenek meg jó emlékezetükben. Kívánom, hogy az egyesület az erdészet és a közjó érdekében továbbra is eredményesen tudjon tevékenykedni.

Ezekkel a gondolatokkal közgyűlésünket megnyitom.